

АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА РИНОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ТА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ОБЛАДНАННЯ В УКРАЇНІ

*С.В. Юрченко,
ст. викладач
Дніпровський
державний
аграрно-економічний університет*

У цілому ринок сільськогосподарського обладнання є важливою частиною функціонування економіки України. Даний ринок складається з різного машинного обладнання, що використовується при виконанні тих чи інших етапів виробництва сільськогосподарської продукції. Зокрема, мова йде про такі види машин, як обладнання для очищення зерна, обладнання для сушіння зерна, трактора і міні-трактора, плуги, борони, сівалки. Різні види обладнання для очищення та сушіння зерна використовують для підготовки зерна до посіву. Так, устаткування для очищення зерна складається з сепараторів, каменевідбірників, трієрів, просіювачів, мийних машинок,

аспіраційних камер, магнітних колонок, ПСС (пневматичних сортувальних столів), попит на які в останній час зростає.

У цілому на ринок технічних засобів для сільського господарства впливають такі чинники:

1. Купівельна спроможність агропідприємств, яка формує фактичний попит на техніку – низька унаслідок диспаритету цін наявністю великої кількості фірм-трейдерів, що призводить до осідання валютної виручки не у товаровиробників, а у посередників, які не зацікавлені в оновленні виробничого технічного ресурсу в сільському господарстві.

2. Політика держави щодо сільськогосподарської галузі в цілому, яка виражається у регулюванні внутрішнього ринку і в лояльності до національних виробників (наприклад, підтримка національного виробника шляхом часткового компенсування вартості виготовленої українськими промисловцями техніки при покупці на внутрішньому ринку) – недостатня, державна підтримка сільськогосподарського товаровиробника існує, але вона не дозволяє останнім у повній мірі здійснити технічне переобладнання галузі, адже наразі покривається не більше 5 % від потреби.

3. Економічний стан національної економіки країни – недостатній, протягом досліджуваного проміжку часу реальний ВВП, а також валове виробництво сільськогосподарської продукції стабільно зростають, але темпи зростання ще не здатні в повній мірі забезпечити не тільки інноваційного, але й розширеного відтворення

технічних ресурсів у сільському господарстві.

4. Інвестиційний клімат в країні – незадовільний, згідно Європейської Бізнес Асоціації, в 2019 році індекс інвестиційної привабливості України перейшов з позитивною площині в негативну, що говорить про погіршення інвестиційного клімату в цей період.

5. Обсяги врожаю сільськогосподарських культур – нестабільні, у переважній більшості господарюючих суб'єктів низькотехнологічне виробництво, що в значній мірі залежить від погодно-кліматичних умов.

6. Площі земель, відведених під посіви – сталі в цілому, але не стабільні в розрізі культур, що залежить від кон'юнктури ринку, а це призводить до порушення сівозмін та виснаження ґрунтів.

7. Попит на сільськогосподарську продукцію як на внутрішньому, так і на світовому ринках – нестабільний залежить від глобальних викликів та загроз, але в цілому ринок сільськогосподарської продукції розвивається, особливо в частині органічної продукції.

8. Рівень інноваційної технологій вітчизняного виробництва сільськогосподарської техніки та обладнання – низький, вимагає значних фінансових вкладень у наукові розробки, створення експериментальних зразків та оновлення виробничих потужностей машинобудівних заводів.

9. Наявність / відсутність мораторію на продаж землі: можливість продавати землю робить українське сільське господарство привабливим для зарубіжних інвесторів, а значить, інвестори будуть закупувати необхідне їм

обладнання (як варіант, вироблене на внутрішньому ринку) – на стадії вирішення, з липня 2021 р. в Україні запускається ринок землі, що є позитивним сигналом для інвесторів.

Якщо підходити до ринку технічних ресурсів України за цими чинниками, то можемо констатувати, що незважаючи на те, що практично за всіма показниками Україна має проблеми, але за окремими позиціями вже є позитивні зміни та окреслюються перспективи розвитку. Значні проблеми ще існують у питаннях формування сприятливого інвестиційного клімату та рівня інноваційних технологій виробництва вітчизняних технічних засобів. При цьому ці два чинники є взаємозалежними. Відсутність сприятливого клімату гальмує процес залучення інвестиційних коштів на розвиток високотехнологічного сільськогосподарського машинобудування (ведення наукових розробок, створення експериментальних зразків, запуск високотехнологічних ліній), а відсутність інноваційного вектору знижує рівень інвестиційного клімату. Все це негативно відображається на процесах формування ринку технічних засобів сільськогосподарського призначення.

Наразі на ринку сільськогосподарських технічних засобів та

сільськогосподарського обладнання існують такі проблеми:

1. Сільськогосподарська техніка та сільгоспобладнання вітчизняного виробництва є низькотехнологічним, тому, незважаючи на відносно невисоку щодо імпоротної техніки ціни, на внутрішньому ринку українська техніка та обладнання поступаються закордонному, що призводить до імпортозалежності ринку.

2. Оскільки нова імпортна техніка є дороговартісною, то значну частку в обсягах імпорту технічних засобів для сільського господарства становить стара техніка, яка швидше виходить з ладу, ніж нова і вимагає дорогого ремонту та заміни.

3. Тіньова діяльність деяких сільськогосподарських підприємств щодо закупівлі та сервісного обслуговування техніки (наприклад, закупівля та ремонт уживаної техніки, що не відображається в документації підприємств) призводить до викривленої оцінки ринку сільськогосподарської техніки та ускладнюють прогнозування його розвитку.

Варто зазначити, що навіть при наявності державного протекціонізму вітчизняне машинобудування на жаль не здатне задовольнити потреби товаровиробників у технічних засобах. При цьому ця галузь дуже залежна від внутрішнього попиту на техніку та сільськогосподарське знаряддя й обладнання, який формується під впливом інших чинників і перш, за все від урожаю та ціни на світовому ринку на сільськогосподарську продукцію.